

τῶν ἐξόχων αὐτοῦ ῥητορικῶν ἀρετῶν καὶ προτερημάτων, διὰ τῆς ὀξυτάτης καὶ πειστικωτάτης αὐτοῦ λογικῆς καὶ τῶν ἀκαμάτων αὐτοῦ ὁγώνων ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ λαοῦ εὐημερίας συμπάρεσυρε τὰ πλήθη καὶ ἐγένετο ἡ ἐλπίς αὐτῶν. Καὶ ἡ-τήθη μὲν κατὰ ἀπρίλιον τοῦ 1843 ἐν ταῖς κοινοβουλευτικαῖς ἐκλογαῖς ἐν Durham, ἐπιτυχὼν ὅμως αὐτόθι κατὰ ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους κατήνεγκεν ἰσχυρότατον κτύπημα κατὰ τῶν ὑπερμάχων τοῦ προστατευτικοῦ συστήματος, ἔκτοτε δέ, ὑπὸ τῶν φίλων του ὑποστηριζόμενος, ὥθει ὁσημέραι σφοδρότερον εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου τὸν ὑπουργὸν Sir Robert Peel, ὃν ἐπὶ τέλους κατώρθωσε νὰ συγκαταλέξῃ μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν του. Τὸ 1847 ἐνήργησε μετὰ τοῦ Κόβδεν, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς καλουμένης σχολῆς τοῦ Manchester, ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου εἰς Ἰρλανδίαν, ὑπὲρ βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν Ἰνδιῶν, ὑπὲρ μεταρρυθμίσεως τῶν οἰκονομικῶν, ὑπὲρ χειραφετήσεως τῶν Ἰουδαίων, ὑπὲρ τοῦ περιορισμοῦ τῶν πολεμικῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τῶν διὰ τὰ στράτιωτικά δαπανῶν. Ὡς μέγας βιομήχανος ἀφ' ἑνὸς καὶ ὡς Κουάκερος ἀφ' ἑτέρου, ὁ Bright ἦτο ἐχθρὸς παντός πολέμου καὶ ἡγάπα, ὅπως ὁ Κόβδεν, τὴν εἰρηνόφιλον πολιτικήν. Διὰ τοῦτο ἐνήργησε πάσαις δυνάμεσι κατὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἐπετέθη σφοδρότατα κατὰ τοῦ Palmerston καὶ τοῦ Graham, ἐδυ-σίασεν ὅλην αὐτοῦ τὴν δημοτικότητα μένων πιστὸς εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις του, καὶ οὐδόλως ἐταράχθη μαθὼν ὅτι ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἐκόνῃ ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐν Manchester τῷ 1854. Μετ' οὐ πολὺ ἔσχε τὴν ἱκανοποίησιν, ὅτι ἡ εἰρηνό-φιλος μερίς ἐν τῇ βουλῇ τῶν κοινοτήτων, ἡ συνισταμένη τέως ἐξ αὐτοῦ μόνου καὶ ἐκ τοῦ Κόβδεν, ἠξήθη σημαντι-κῶς. Ὁ Disraeli ἐθεώρει τὸν Bright καὶ τὸν Γλάδστονα ὡς τοὺς δεινοτάτους ῥήτορας τῆς κάτω βουλῆς καὶ συγ-χρόνως ὡς τοὺς ἀρίστους χαρακτῆρας· τῷ 1855 ἔλεγε πρὸς

τὸν κόμητα Vitzthum: „ὁ Bright εἶνε ἐνίοτε σκαιὸς εἰς τὰς κινήσεις του, ἀλλ' ἡ εὐγλωττία του ἔχει μεγάλην δύναμιν. Δὲν ἔχει τὴν λεπτότητα τοῦ Κόβδεν, ἀλλ' ἔχει πολλῷ μεί-ζονα ἐνέργειαν καὶ δραστηριότητα.“ Τὸ 1869 εἰσῆλθεν ὁ Bright ὡς ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου εἰς τὸ ὑπουργεῖον Γλάδ-στονος, ἀλλ' ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐξασθενώσεως τῆς ἀνέκαθεν ἐπισηφαλοῦς υγείας του ἠναγκάσθη ν' ἀποχωρήσῃ πάλιν τῇ 20 δεκεμβρίου 1870.

Τοῦ Bright αἱ διηνεκεῖς προσπάθειαι ἔτεινον πολλῷ μᾶλλον εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐσωτερικῆς εὐημερίας καὶ ἀναπτύξεως τῆς Μεγάλης Βρεταννίας ἢ εἰς τὴν τῆς ἐξωτε-ρικῆς αὐτῆς θέσεως, ὡς μεγάλης δυνάμεως, μεταξὺ τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τῆς 30 Σε-πτεμβρίου 1873 μέχρι τῆς 17 φεβρουαρίου 1874 ἦτο ὁ Bright ἐν τῷ ὑπουργείῳ τοῦ Γλάδστονος καγκελλάριος τοῦ δου-κάτου Lancaster. Τὸ 1878 κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνον τοῦ πολέμου καὶ κατὰ ἀπρί-λιον τοῦ 1880 εἰσῆλθε πάλιν ὡς ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Λάγ-καστερ εἰς τὸ ὑπουργεῖον Γλάδστονος, ὅπως λάβῃ ἐνερ-γότατον μέρος εἰς τὰς διαπραγματεύσεις περὶ τῆς λύσεως τοῦ ἱρλανδικοῦ ζητήματος. Διὰ μαρτυρούμενος κατὰ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῇ 15 Ἰουλίου 1882 συνεπειᾷ τοῦ κανονοβολισμοῦ τῆς Ἀλε-ξανδρείας. Ἐν ἔτει 1883 ἐγένετο πρύτανις τῆς πανεπιστη-μίου τῆς Γλασγόβης.

Ὅτε κατὰ ἀπρίλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἡ εὐγνω-μονοῦσα πατρὶς ἀνήγειρεν αὐτῷ, ὡς τῷ ἀποστόλῳ τοῦ ἐλευ-θέρου ἐμπορίου, ζῶντι ἐτι μνημεῖον ἐν τῇ πόλει Birmingham, ἡ κατάστασις τῆς υγείας τοῦ σπουδαίου τούτου ἀνδρὸς ἦτο λίαν ἐπισηφαλὴς καὶ προσεδοκᾶτο ὁ προσεχὴς αὐτοῦ θάνατος, ὅστις καὶ ἐπῆλθε τῇ 27 μαρτίου 1889 ἐν τῇ πόλει One Ash (Rochdale).

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ

ὑπὸ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

Ὅσοι καὶ ἂν ἀπεσβέσθησαν ἀπὸ τῆς μνήμης τινὸς αἱ περὶ τῆς Αἰγύπτου ἐντυπώσεις τοῦ Σχολείου, ἅς κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἰδίως τῇ ἱερᾷ, ἀνε-γίνωσκε, δὲν εἶνε δυνατόν ἢ νὰ ἐπανέλθωσιν αὐταὶ εἰς τὸν νοῦν του, καθ' ἣν στιγμὴν πλησιάζει τὸ ἔδαφος, ὅπερ δια-βρέχει ὁ χρυσορρόος Νεῖλος. Ὁ Φαραὼ καὶ ὁ Μωϋσῆς, αἱ δέκα τῆς Αἰγύπτου πληγαὶ καὶ ἡ ἐξοδος τῶν Ἑβραίων, ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Πετεφρῆ, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἄμωνος, ὁ Σπαρτιάτης Κλεομένης καὶ ὁ τραγικὸς αὐτοῦ θάνατος, ἡ Κλεοπάτρα καὶ ὁ Ἀντώνιος, ὁ Πομπήϊος δολοφονούμενος καὶ ὁ Καῖσαρ εἰσερχόμενος νικητῆς καὶ τρο-παιοῦχος, ἡ παρθένος Μαρία, φεύγουσα μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς Αἴγυπτον, ὁ μέγας Ἀθανάσιος καὶ ἡ Ὑπατία, ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ καὶ ἡ πυρπόλησις τῆς μεγάλης βιβλιοθήκης, ὁ Να-πολεὼν καὶ οἱ Μαμελούκοι, ὅλα ταῦτα τὰ μεγάλα ἱστορικὰ γεγονότα, ὧν θέατρον ὑπῆρξεν ἡ Αἴγυπτος, ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἐπανέρχονται εἰς τὸν νοῦν του, σχηματίζουσιν ἐν αὐτῷ νῆμα ἀναμνήσεων ἱστορικῶν, ἐν αἷς διαλάμπει ἅπας ὁ ἀρχαῖος κό-σμος, καὶ γεννῶσιν ἐν τῇ ψυχῇ του ἰδιόρρυθμόν τι αἶσθημα. Οὕτω ὁ ταξιδιωτὴς σὺν τῷ ὁδοπορικῷ σάκκῳ του φέρει καὶ ἕτερον τοιοῦτον ἐν τῇ κεφαλῇ του, γέμοντα ἱστορικῶν παραδόσεων, ἔκτος ἂν μετὰ τῆς ἱστορίας εἰς οὐδεμίαν σχέ-

σιν εὐρίσκεται. Τὸ ἔδαφος τῆς Αἰγύπτου, ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, τὸ δέλτα τοῦ Νεῖλου, εἶνε λίαν χαμηλὸν καὶ μόλις διακρίνει αὐτὸ ὁ εἰσπλέων ταξειδιώτης, ἀφοῦ τὸ πλοῖον φθάσῃ σχε-δὸν πρὸ τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἡ ἐν τῷ εὐρυχώρῳ τούτῳ λιμένι κίνησις, τὰ εἰσπλέοντα καὶ ἐκπλέοντα καθ' ἐκά-στην ἀτμόπλοια καὶ ἱστιοφόρα πλοῖα, τὰ ἡγκυροβολημένα τοιαῦτα, ἅτινα ἀριθμοῦνται κατὰ πολλὰς δεκάδας, αἱ ἐν τῷ Μινέτελ-Μπάσαλ ἀπειροὶ φορτώσεις βαμβακίων καὶ τῶν λοι-πῶν τοῦ τόπου προϊόντων, σοὶ δίδουσιν ἐκ πρώτης ὀψεως εἰ-κόνα τινὰ τοῦ γιγαντιαίου ἐμπορίου, τοῦ ἐνασκουμένου ἐν τῇ παραλίᾳ ταύτῃ τῆς Ἀφρικῆς πόλει. Ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλοίου οὐδὲν τὸ ἐπαγωγὸν ἔχει ἡ πόλις τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἣν ἡδυνάτο τις δι' ὀλίγων νὰ περιγράψῃ ὡς ἐξῆς: Εἶνε αὕτη κατὰ τὰ τρία τέταρτα ἀνάθαρτος καὶ κατὰ τὸ ἐν τέταρτον ὀλιγώτερον τοιαύτη. Ἐκεῖ κατοικοῦσιν οἱ Ἀραβες, ἐδῶ οἱ Εὐρωπαῖοι ὧν οἱ πλεῖστοι Ἕλληνες. Ἐκεῖ ὁδοὶ στεναί, βυ-παροὶ καὶ βυπαρώτερα Ἀράβων σμήνη· ἐδῶ ὁδοὶ εὐρεῖαι, λι-θόστρωτοι, πλατεῖαι, οἰκίαι λαμπραί, σχετικὴ καθαριότης καὶ μίμησις Εὐρωπαϊκῇ. Τὸ ἐν μέρος ἐντελὲς Ἀσιατικόν, τὸ ἕτερον Εὐρωπαϊκόν. Ἀνεξήγητόν τινα δυσάρεστον ὁσμήν αἰσθάνεται τις πανταχοῦ, ἐν οἷσδ' ἕποτε τῆς πύλως μέρει καὶ ἂν εὐρίσκεται.

Ἡ Ἀγγλικὴ προστασία ὀλίγον φαίνεται. Δύναται τις να εἶπῃ ὅτι ὁ τόπος αὐτοδιοικεῖται. Διοικοῦσιν ὀλίγον οἱ Ἀγγλοι, ὀλίγον οἱ Αἰγύπτιοι, ὀλίγον οἱ Τούρκοι διὰ τοῦ Μουχτάρ, καὶ περισσότερον διοικοῦσιν ἑαυτοὺς οἱ κάτοικοι. Οὐδαμῶς αἰσθάνεται τις τὴν παρουσίαν τῆς Ἐξουσίας. Ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν ἐπικρατεῖ ἡσυχία, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὅμως καὶ τοῖς χωρίοις αἱ παρεκτροπαὶ τῶν κατοίκων δὲν εἶνε σπάνιαι.

Σὺν τῇ ἐπιδρομῇ τῶν Εὐρωπαίων καὶ οἱ Ἀραβες μετεβλήθησαν κατὰ τι. Ὁ Εὐρωπαϊσμός ἤρξατο νὰ ἐπιδρᾷ ἐπ' αὐτῶν. Ἐσχηματίσθη νῦν μία τάξις λογίων, οἵτινες ἐκμανθάνοντες Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, καταλαμβάνουσι πλείστας σπουδαίας δημοσίας θέσεις. Καὶ αὐτοὺς ὁ τρόπος τῆς τελείσεως παρ' αὐτοῖς θρησκευτικῶν τινων ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων καὶ ἄλλων ὁμοίας φύσεως, ἀφορῶσιν τὸν γάμον, τὴν περιτομήν, τὸν θρήνον τῶν νεκρῶν, μετεβλήθη ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν. Δὲν βλέπει τις νῦν συχνά, ὡς ἄλλοτε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς Ἀλεξανδρείας, τοὺς θρησκομανεῖς ἐκείνους Αἰγυπτίους, οἵτινες, φέροντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πράσινον σαρίκι ἡξίουσαν ὅτι κατήγοντο min bet el Rassul (ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ προφήτου) καὶ διέλυον, ὡς εἰρηνοδίκαι αὐτόκλητοι, τὰς μεταξὺ τῶν πιστῶν ἑριδας καὶ διαφοράς. σπανίως δὲ γίνεται θεατὴς τοῦ θρησκευτικοῦ χοροῦ, Ziekir ἀραβιστὶ καλουμένου, καθ' ὃν οἱ πιστοὶ ἀπὸ τῆς χειρὸς κρατοῦμενοι σχηματίζουσι κύκλον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἵσταται εἷς Ἀραβ, ἀόματος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅστις διὰ φωνῆς ἡχηρᾶς καὶ γλυκείας ψάλλον στίχους τοῦ Κορανίου, συγκινεῖ καὶ ἐνθουσιάζει τοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι, κινούμενοι κατ' ἀρχὰς τὴν κεφαλὴν καὶ προφέροντες τὸ ἔνομα Ἀλλάχ (Θεὸς), ὠρχοῦντο εἴτα ὡς δαιμονιώντες, ἀλαλάζοντες καὶ πηδῶντες, μέχρις ὅτου ἐξαντλοῦμενοι ἐντελῶς, πίπτουσι κατὰ γῆς ἡμιθανεῖς. Οὐδὲ ἀπολαύει νῦν τῆς ἐν Καῖρῳ μεγάλης θρησκευτικῆς ἑορτῆς Mulet el Nebi (τῶν γενεθλίων τοῦ Προφήτου) καθ' ἣν ὁ μέγας τῶν Αἰγυπτίων Σέχας διήρχετο ἐφιππος ἐπὶ τῶν σωμάτων τῶν πιστῶν, οἵτινες, πρηνεῖς κατακείμενοι, ὑφίσταντο μετὰ καρτερίας τὰ πατήματα τοῦ ἵππου τοῦ Ἀγίου. ἐὰν δέ τις ἐκ τῶν πατημάτων τοῦ ἵππου ἀπέθνησκεν ἐθεωρεῖτο μάρτυς ὑπὲρ τῆς θρησκείας! Καὶ νῦν ἡ ἀνωτέρω ἑορτὴ τελεῖται, ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῶν σωμάτων περίπατος κατηργήθη. Ἡ ἐν τῇ πόλει ὅμως Τάντα τελουμένη κατ' ἔτος ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ πολιούχου Ἀγίου Seit el Bedui, τοῦ προστάτου τῶν στειρῶν γυναικῶν, διατηρεῖται εἰσέτι ἀμετάβλητος. Ἐκεῖ συρρέουσιν ἐκ πάσης τῆς Αἰγύπτου αἱ στεῖραι γυναῖκες καὶ πλείσται μὴ ταιαῦται, ὅπως τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἀγίου ἀποκτήσωσι τέκνα. Χιλιάδες γυναικῶν διάγουσιν ὑπὸ σκηνὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑορτῆς βίον σκανδαλώδη, ὃν ἔμως καθιστᾷ ἄσφον ἡ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις εὐλαβὴς ἰδέα, ὅτι τὸ τελούμενον προσφέρεται ὡς θυσία ὑπὲρ τοῦ ἐορτάζοντος Ἀγίου. Εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὰ χωρία ἀντιλαμβάνεται τις λεπτομερῶς τὰ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου τελούμενα, ἅτινα ἔχουσι μεγάλην ὁμοιότητα μὲ τὰ παρὰ τοῖς Βαβυλωνεῖσι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους γινόμενα ἐν ὁμοίᾳ περιστάσει.

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἕτερον τῆς πόλεως μέρος, τὸ ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων κατοικούμενον. Ἐδῶ λάμπει ὁ Ἕλλην διὰ τοῦ πλούτου του, διὰ τῆς ἐργασίας του. Εἶνε ὁ ἀριστοκράτης ἐνταυτῷ καὶ ὁ ἐργάτης τοῦ τόπου. Τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας διενεργεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑφ' Ἑλλήνων. Ὅλας τὰς ἐμπορικὰς τάξεις κατέχει κατὰ μέγα μέρος ὁ Ἕλλην. Οὗτος εἶνε ἐν μὲν ταῖς μεγαλοπόλεσιν τραπεζίτης,

μεγαλέμπορος, ἔμπορος μεσαίας τάξεως, μικρέμπορος, καφεπώλης, οἰνοπώλης, χειρῶναξ, ἐν δὲ ταῖς μικραῖς πόλεσιν τῶν ἐπαρχιῶν ὁ σπουδαιότερος ἀγοραστὴς τῶν προϊόντων τῆς χώρας, κάτοχος πιστικῶν μηχανῶν τοῦ βάμβακος, πρῶτος τοῦ τόπου παντοπώλης. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καὶ τοῖς μικροῖς χωρίοις, τοῖς ὑπὸ ὀλίγων οἰκογενειῶν κατοικουμένοις, ὁ Ἕλλην ἵσταται ἐκεῖ μὲ τὸ παντοπωλεῖον ἢ οἰνοπωλεῖόν του, μὲ τὰς γαίας του, ἀς καλλιεργεῖ, ὡς προῦχων τοῦ τίπου καὶ τοκιστῆς τῶν φελάχων, ἢ, κἀλλιον εἰπεῖν, ὡς φοβερὸς αὐτῶν τοκογλύφος. Παντοῦ, ἐν πάσῃ γωνίᾳ Αἰγυπτιακῆς γῆς ἔχει στήσει ὁ Ἕλλην τὴν φωλεάν του. Καὶ οἱ πλείστοι τῶν ἱατρῶν καὶ δικηγόρων τοῦ τόπου εἰσὶ καὶ οὗτοι Ἕλληνες. Ἐν τισὶ δὲ πόλεσιν τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου ὑπάρχουσιν ὑποπροξενεῖα, παρατηρεῖ τις καὶ τοῦτο τὸ ἀπροσδόκητον κατὰ τι, ἱατρὸν ὑποπρόξενον, ὅστις σὺν τῇ ἐκτελέσει τῶν ὑποπροξενικῶν αὐτοῦ καθηκόντων θεραπεύει καὶ τοὺς ἀσθενοῦντας πελάτας του.

Ἄμα ἐξέλεθ' τις εἰς τὴν μεγάλην, ἐπιμήκη πλατεῖαν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ νομίζει ἔτι εὐρίσκεται ἐν Ἑλληνικῇ χώρᾳ. Αἱ ὁδοί, τὰ καφενεῖα καὶ λοιπὰ καταστήματα βρίθουσιν Ἑλλήνων· πανταχόθεν Ἑλληνικὴ φωνὴ πλήττει τὰ ὠτὰ του.

Βλέπων ἐκ πρώτης ὄψεως ὁ Ἕλλην παρατηρητὴς τὸν περίξ αὐτοῦ κινούμενον, ἐργαζόμενον δραστηρίως, πλουτοῦντα, θησαυρίζοντα Ἑλληνικὸν τοῦτον κόσμον, δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐνθουσιασθῇ καὶ μακαρίσῃ τὴν Ἑλλάδα ὅτι τοιαῦτα τέκνα τρέφει ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ σύγγγους καὶ ἀπὸ ὑψηλοτέρας ἀπόψεως, Ἑθνικῆς, ἐπισκοπήσῃ τὴν ἀνατροφὴν, ἐκπαιδευτικὴν μόρφωσιν αὐτῶν καὶ σχετίσῃ ταύτην πρὸς τὸν προορισμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ὁ ἐνθουσιασμός αὐτοῦ ἐλαττοῦται ἐπαισθητῶς, σμικρύνεται κατὰ πολὺ, τῷ ἐπέρχεται δὲ κατὰ νοῦν ἀμέσως ἡ πικρὰ αὐτῇ ἀλήθεια, ὅτι οἱ Ἕλληνες ὡς ἄτομα ἐνεργοῦσι, δρῶσι θαυμασίως, ἀλλ' ὡς ὅλον κοινωνικὸν σῶμα οὐδὲν σπουδαῖον πράττουσι κατὰ τὸν εἰρηνικὸν τῆς ἐργασίας χρόνον. Ἀρκοῦνται εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ἱκανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων των, περὶ ὧν μοχθοῦσι μετ' ἄκρας δραστηριότητος, πέραν ὅμως τούτων, ὅπου ἄρχονται τὰ ὅρια τοῦ γενικοῦ καλοῦ, τοῦ συμφέροντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δὲν φροντίζουσι, παρὰ μόνον ὅταν πίεσιν αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη, ὅταν ἴδωσι προσβαλλομένην εἰς τὰ καίρια τὴν ἐθνικὴν των φιλοτιμίαν. Τότε ἐγείρονται, ἐξαπτομένου τοῦ Ἑθνικοῦ αὐτῶν φρονήματος, ἀλλ' εἶνε πάντοτε ἀργά.

Ἐλλειψιν Ἑλληνικῆς ἀνατροφῆς καὶ γνησίας Ἑλληνικῆς παιδεύσεως παρατηρεῖ τις παρὰ τοῖς αὐτόθι νέοις Ἑλλησι. Ἑθνικὸν γόητρον, Ἑθνικὸς ἐγωϊσμός ἀποσβέννεται παρ' αὐτοῖς καθ' ἐκάστην. Ὁ ξενισμός καὶ ἡ ἀπομίμησις παντὸς Εὐρωπαϊκοῦ, ἰδίως γαλλικοῦ, ὁ σάραξ οὗτος τοῦ κακῶς εἰνοουμένου πολιτισμοῦ, εὐρίσκει ἔδαφος γόνιμον παρὰ ταῖς ἀπαλαῖς αὐτῶν ψυχαῖς, διαστρέφων καὶ δηλητηριάζων τὰ ἦθη αὐτῶν. Ἑλληνικὴ ἀνατροφή καὶ ὑγίης ἐκπαιδεύσεις, ὅπως θεωρακίσωσι καὶ προφυλάξωσιν αὐτοὺς, ἐλλείπουσιν ἐντελῶς. Κέντρον Ἑλληνικόν, σπουδαῖον, ὅπου ἡδύνατο νὰ συνέρχωνται οἱ Ἕλληνες καὶ συσκέπτονται περὶ ζητημάτων γενικῶν, ἀφορώντων ἐν γένει τὴν Ἑλληνικὴν αὐτόθι παροικίαν, δὲν ὑπάρχει. Μικρά τινα σωματεῖα ἐφήμερα κάποτε ἀναφαίνονται, μὴ δυνάμενα νὰ ἐπιτελέσωσι σπουδαῖόν τι. Οἱ εἰς ὀγδοήκοντα περίπου χιλιάδας ἀνερχόμενοι Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου, οἱ τοσαῦτα θαύματα προσδοκῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐπιτελοῦντες, οἱ ὡς ἄτομα προκαλοῦντες διὰ τῆς δραστη-

στηριότητα και εφύψας των τὸν θαυμασμὸν παντὸς παρατηρητοῦ, ὡς ὅλον κοινωνικὸν σῶμα οὐδεμίαν ἐνότητα ἔχουσιν, οὐδὲν κέντρον ἐνεργείας παρ' αὐτοῖς ὑπάρχει. Τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ, καὶ ἐν τούτοις εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ κοινότης Ἀλεξανδρείας, ἡ τοσαύτας χιλιάδας Ἑλλήνων ἀριθμοῦσα καὶ τοσοῦτους ἑκατομμυριοῦχους, δὲν ἔχει τέλειον Ἑλληνικὸν γυμνάσιον κατηρτισμένον, οὐδὲ Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖον. Ἡ ἀνωτέρα τάξις τῶν Σχολείων τῆς μέχρι πέρυσι ἦτον ἡ δευτέρα τοῦ γυμνασίου, ἐφέτος κατάρθωσαν νὰ σχηματίσωσι καὶ τρίτην γυμνασιακὴν τοιαύτην. Τὸ Παρθεναγωγεῖον τῆς ἀτελέστατον. Ὁ Ἑλληνόπαις καὶ ἡ Ἑλληνίς, ἀφοῦ διδασχθῶσιν ἐκεῖ ὀλίγα Ἑλληνικά γράμματα, ἀνίκαν νὰ διαμορφώσωσιν Ἑλληνοπρεπῶς τὸ φρόνημα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν, μεταβαίνουν εἴτα εἰς τὰ αὐτόθι γαλλικὰ Σχολεῖα πρὸς ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν. Ταῦτα δὲν δύνανται παρὰ λίαν ἐπιβλαβῶς νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τοῦ ἥθους αὐτῶν, διότι ἐλλεῖπει παρὰ τοῖς νέοις Ἑλλήσιν ἡ κλασικὴ Ἑλληνικὴ ἐκπαίδευσις, ἡ μορφώουσα τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν, ἡ ἀνυψοῦσα τὸ ἔθνικόν φρόνημα, καὶ τὴν ὁποίαν μόνον τέλεια γυμνάσια καὶ παρθεναγωγεῖα δύνανται νὰ παράσχωσι διὰ τῆς διδασχῆς ἐκ τῶν κλασικῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων.

Οὕτω ἀτελῶς μορφούμενα καὶ ἀτελέστερον ἐκπαιδευόμενα τὰ τέκνα τῶν ὁμοεθνῶν ἡμῶν, πῶς θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀντιστῶσι κατὰ τοῦ ρεύματος τοῦ ξενισμοῦ, ὅπερ καθ' ἐκάστην εἰσβάλλει εἰς Αἴγυπτον; Πῶς θὰ διατηρήσωσιν εἰς τὸ μέλλον τὰ πάτρια αὐτῶν ἥθη καὶ τὸν ἔθνισμόν των ἀκραιφνῆ; Ἐν ὅσῳ ἐπεκράτει ἡ τουρκικὴ κυριαρχία οὐδεὶς φόβος ὑπῆρχε. Τῆς ἀγγλικῆς ὁμως προστασίας ἐπελθούσης καὶ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Εὐρωπαίων αὐξανομένης, τὸ μέλλον τῆς ἐν Αἰγύπτῳ νέας Ἑλληνικῆς γενεᾶς καθίσταται προβληματικόν, εἰ μὴ ἐπέλθῃ ταχεῖα φροντίς. Διότι δέον νὰ ὁμολογήσωμεν μετὰ λύπης ὅτι ὁ νῦν Ἑλλήν ἐυκολώτερον παντὸς ἄλλου ἀποβάλλει τὸν ἔθνισμόν καὶ τὰ ἥθη του, ὅταν διαβίῃ ἐν μέσῳ πεπολιτισμένων εὐρωπαϊκῶν λαῶν. Καὶ νῦν ἐν τῇ πλουσίᾳ, ἀριστοκρατικῇ λεγομένη τάξει τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλλήνων, πλὴν ὀλίγων ἐξαιρέσεων, παρατηρεῖ τις τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα, ἐν τοῖς ἥθεσιν αὐτῆς, ἐν τῷ οἰκογενειακῷ βίῳ, ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς συνδιαλέξεσι, καθ' ὅς βλέπει τὴν βάρβαρον συνήθειαν νὰ ποιοῦνται χρῆσιν ἀντὶ τῆς μητρικῆς τῶν Ἑλληνικῆς γλώσσης, ξένων τοιούτων, ἰδίως τῆς γαλλικῆς, νὰ προφέρωσι δὲ τὸν φθόγγον τοῦ γράμματος ρ δασύτερον, ὡς προφέρουσιν αὐτὸν

οἱ Εὐρωπαῖοι θέλοντες οὕτω νὰ ἀποδείξωσι τὴν πρὸς τὸν ξενισμὸν τάσιν των!!! Ὅλα ταῦτα εἰς συνέπειαι κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς ἀτελοῦς μορφώσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως, συνέπειαι λυπηραί, παριστῶσαι οὐχὶ ῥόδιον τὸ μέλλον τοῦ αὐτόθι Ἑλληνισμοῦ. Τὰ τελευταῖα τριάκοντα ἔτη παρέχουσιν ἡμῖν πλεῖστα λυπηρὰ παραδείγματα τῆς τύχης τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ ξένῃ γῇ. Ἐν Ρουμανίᾳ, Ρωσίᾳ, ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Εὐρώπης, ἐν αὐτῇ τῇ Βουλγαρίᾳ ἑκατομμύρια Ἑλλήνων συνεχωνεύθησαν καὶ συγχωνεύονται καθ' ἐκάστην. Τὰ αἷτια τῆς οἰκτρᾶς ταύτης καταστάσεως οὐδαμῶς ἄλλοθι δέον νὰ ἀναζητήσῃ τις, εἰ μὴ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκτεθείσῃ ἀδιαφορίᾳ τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων καὶ τῇ ἀτελεῖ μορφώσει καὶ ἐκπαιδεύσει τῶν Ἑλληνοπαίδων. Δυνατὸν καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὴ κατάστασις νὰ συνέτεινε κατὰ τι εἰς τοῦτο, ἀλλ' οἱ κυρίως αἷτιοι εἴμεθα ἡμεῖς αὐτοί, οἱ Ἕλληνες, οἵτινες, ἀδιαφοροῦντες εἰς ὅλα, ἀναμένομεν τὰ πάντα παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐὰν ἐχρειάσθησαν εἴκοσι καὶ πέντε μόνον ἔτη ὅπως ἐξαφανισθῇ ὁ ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Ρωσίᾳ Ἑλληνισμός, ἐν Αἰγύπτῳ θὰ χρεασθῶσι πεντήκοντα τοιαῦτα. Ἐπέρχεται ἐδῶ βραδέως ὅ,τι ἐπῆλθεν ἐκεῖ ταχέως. Ἡ διαφορά ἐγκνεται ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ χρόνου· τὰ ἀποτελέσματα θὰ ὦσι τὰ αὐτά, ἐὰν δὲν ληφθῇ ταχεῖα πρόνοια.

Ἡ Κοινότης Ἀλεξανδρείας ἔχει χρῆμα, ἔχει πλοῦτον. Πλὴν τούτου ὑπάρχουσιν ἐκεῖ μεγάλθυμοι ἄνδρες, ἐτοιμοὶ νὰ διαθέσωσι τοὺς θησαυροὺς των ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ καλοῦ, ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ αὐτόθι Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Ἀλεξάνδρεια δύναται νὰ καταστῇ ὁ δεύτερος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὀφθαλμός ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ὡς ἡ Κωνσταντινούπολις εἶνε ὁ πρῶτος. Ἀλλ' ὑπάρχει ἀνάγκη ἐνότητος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ἀρχικῆς ἰδεᾶς, γενναίας πρωτοβουλίας, δράσεως καὶ ἐνεργείας ἀπὸ ἀνωτέρας ἀποψews, γενικῆς, ἔθνικῆς. Εὐρυτέρᾳ τῶν Ἑλληνοπαίδων ἐκπαίδευσις, ἀνατροφή καὶ μόρφωσις αὐτῶν καθαρῶς Ἑλληνικῇ, σύστασις τελείου γυμνασίου καὶ παρθεναγωγείου, ἱδρυσις σωματείων καὶ Συλλόγων, ἀνύψωσις τῆς αὐτόθι Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, ἥτις νῦν δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν τῆς διὰ τῶν γλίσχρων μέσων καὶ τῆς μικρᾶς προστασίας, ἥτις παρέχεται αὐτῇ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ, ὅλα ταῦτα δέον νὰ ἐπιδιωχθῶσι καὶ συντελεσθῶσιν, ὅπως ἐπέλθωσιν εὐάρεστα ἀποτελέσματα καὶ μὴ ὑποστῇ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνισμός, ὅ,τι ὑπέστη οὗτος ἐν ταῖς παραδουναβίαις Ἡγεμονίαις καὶ ἀλλαχού.

Η ΡΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότατων τοῦ ἡμετέρου σώματος ὀργάνων, τοῦ ὁποῦ ὁμως τὴν σπουδαιότητα ὀλίγοι δυστυχῶς γνωρίζουσιν, εἶναι ἡ ρίς· ἡ δὲ ἀκριβὴς γνώσις τοῦ ὀργάνου τούτου εἶνε ὠφέλιμος καὶ ἐνδιαφέρουσα δι' ἕκαστον ἄνθρωπον, κηδόμενον τῆς ἑαυτοῦ υἰείας καὶ σωματικῆς εὐεξίας.

Πρέπει ὁμως νὰ εἰπωμεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἐν τῷ ἀποκρύφῳ χώρῳ τῆς ἡμετέρας ῥινὸς ὑπάρχει τοσαύτη πληθὺς καὶ ποικιλία δυνάμεων ἐπιτελουσῶν τὰς πολυπλοκωτάτας αὐτῶν λειτουργίας, ὥστε ἡ ἐπιστήμη μέχρι τῆς σήμερον οὐδαμῶς κατάρθωσε νὰ ἐξηγήσῃ καὶ διασαφήσῃ ἐντελῶς τὴν θαυμασίαν αὐτῶν ἐνέργειαν· οὐχ ἥττον ὁμως γνωρίζομεν τοῦλάχιστον ἐν γενεῇ, ποῖα καθήκοντα ὀφείλει νὰ ἐκπληρῇ

τὸ ὄργανον τοῦτο καὶ τίνι τρόπῳ ἐκπληρῇ αὐτὰ πρὸς διατήρησιν τῆς ἡμετέρας ζωῆς καὶ υἰείας.

Τὸ ἡμέτερον σῶμα δυνάμεθα νὰ παραβάλωμεν πρὸς θαυμάσιόν τι χημικὸν ἐργοστάσιον, ἐν ᾧ λειτουργοῦσι τὰ πολυπλοκωτάτα συστήματα ἀγωγῶν, ἀναρροφητικῶν ἀντλιῶν καὶ πιεστηρίων. Ὅπως τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο διατηρηθῇ ἐν ἐνεργείᾳ, εἶνε ἀναγκαῖα διηνεκὴς προσαγωγή νέων ὑλῶν, ἄλλως τὸ ζωτικὸν τοῦτο ἐργαστάσιον θὰ ἔπαυε νὰ ἐργάζεται καὶ θὰ ἐπῆρχετο παντελής στάσις καὶ ἡρεμία. Τὸ ὑλικόν, τοῦ ὁποῦ ἔχει διηνεκῶς ἀνάγκη πρὸς κατεργασίαν, συνίσταται ἐκ διαφόρων ὑλῶν, ἄλλων μὲν ἐν στερεᾷ καὶ ὑγρᾷ, ἄλλων δὲ ἐν ἀερίῳ καταστάσει. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος τοῦ